

Posudek magisterské diplomové práce
Bc. Zdeňka Kovářiková
Školy obnovy venkov
Fakulta humanitních studií University Karlovy
katedra sociální a kulturní ekologie, 2010

Úvod

Venkov i město procházejí od počátku industrializace procesem stále rychlejších proměn. Je svým způsobem zvláštní, že v případě města si nestěžujeme, že by ztrácelo pravý „městský“ charakter, „městskost“, zatímco nad vývojem venkova neustále uvažujeme o ztrátě původní (rustikální) podoby. Přitom nám chybí nejen obecná definice venkova jako takového, resp. velké množství definičních pokusů spíše podstatu definienda zamlžuje, než by ji odkrývalo, ale schází nám dokonce i výčet rysů, jež by měl ten náš pravý český venkov mít. Přesto hlasy po jeho obnově sílí a vznikají tak kupodivu i konkrétní pokusy, jak tuto proměnu čehosi, co nedokážeme přesně uchopit, změnit do stavu, jež nemáme popsán.

Tuto zvláštní situaci si po důkladné rešeršní přípravě a vytvoření poměrně vysokého stupně předporozumění uvědomila i diplomantka Bc. Zdeňka Kovářiková a rozhodla se vytěžit výsledek z obrácení paradoxní situace naruby. Ve své práci formou vícečetné srovnávací studie zkoumá školy obnovy venkova, jejich práci a úspěšnost, a současně konceptuální podobu venkova, jak explicitě i implicitě i implicitě vyplývá z výzkumných rozhovorů.

1. Obsahová stránka

Pečlivě připravený projekt na základě předvýzkumu, jenž je v genezi celé práce náležitě zmíněn, vygeneroval i logické rozvržení práce zachycené v podrobném obsahu. V klasickém rozdělení na teoretickou a empirickou část autorka volí pojem „preempirický“. Svědčí to o úzkostlivé snaze o terminologickou i metodologickou přesnost, na druhou stranu jde snad až o přehnanou skromnost, protože rozvaha nad pojmem venkova, jež následuje, je provedena systematicky, neopomíjí snad žádný důležitý aspekt (včetně např. rozpočtového určení daní, jehož významu si byla autorka vědoma předem a jehož důležitost se také v rozhovorech prokázala). Nechybí ani ilustrativní srovnávací příklady zahraniční praxe, ani přehled důležitých mezinárodních (unijních) dokumentů týkajících se venkova.

Za náležitou a paradigmatu sociální a kulturní ekologie odpovídající lze označit i členění celé práce (obou částí) rozvrhem strategie trvale udržitelného rozvoje.

Výrazem metodologické korektnosti je i vymezení vlastního statusu a rolí výzkumnice, hlavně však velmi dobré rozvržení metodického řešení práce na design, metody sběru dat, popis výzkumného souboru, průběh výzkumu a techniky vyhodnocení a zpracování dat.

Následuje popis průběhu výzkumu rozdělení do čtyř dílčích případových studií, z nichž čtvrtá je se z historických důvodů správně člení na dvě části, včetně podrobného vyhodnocení, a Závěr.

2. Práce s literaturou

Seznam použité literatury je tříděn velmi přehledně a podrobně podle formálně / mediálního hlediska (formy zdroje, internet samostatně); typy zdrojů (tématické a metodologické) si čtenář celkem snadno dohledá.

Počet titulů by bylo samozřejmě možné donekonečna rozšiřovat, ale průkaz schopnosti pracovat s cizojazyčným textem je podán nejen v angličtině, ale i v němčině a metodologická literatura je nejen bohatá, ale i dobře volená. Možnou námitku na absenci tématických cizojazyčných titulů je možné odmítnout jednak poukazem na české prostředí, k němuž je uveden celkem reprezentativní soubor, a dále tím, že nejsou opomenuty podstatné zahraniční (unijní) dokumenty.

Kovářiková pracuje s literaturou kvalifikovaně, cituje i interpretuje přesně, poznámky umístěné pod čarou přispívají k plynulosti četby. Poznatky, ale i výsledky vlastních srovnávacích rozborů v teoretické části (vymezení pojmu venkova) dovede srozumitelně převyprávět a s důslednou účelností aplikovat ve vlastním výzkumu.

3. Formální stránka

Celkem 123 strany typograficky jednotně a účelně vypraveného vlastního textu (+ přílohy a drobněji tištěné přepisy výzkumných rozhovorů navíc) jsou rozhodně spíše nad doporučeným rozsahem diplomové práce. Rozsah dokladových citací výzkumných rozhovorů je přiměřený, konkrétní výběr funkční a ilustrativní. Práce obsahuje oba dva nově povinné abstrakty a klíčová slova, poněkud chybí seznam zkratk, ač nečetných, a projekt práce (plnění i roli zadání). Potřebné tabulky jsou provedeny nejjednodušším možným, účelným způsobem.

Text je psán důsledně v 1. osobě singuláru neformálním, místy až narativním, ale plně kultivovaným slohem. Práce je takřka prosta překlepů, mluvnických nebo stylistických poklesků a chyb a spíše vykazuje psavou zručnost.

4. Celkové hodnocení

Posuzovaná práce je sice „pouze“ případovou studií, domnívám se však, že její vypovídací hodnota je poměrně vysoká a průkazná. Zdeňka Kovářiková si dala velkou a úzkostlivou práci s rozčleněním a výběrem metod a submetod, vždy se přesně vymezuje v jejich užití a možnostech (popis předvýzkumu v podobě dvou rozhovorů nezahrnutých do vlastní analýzy, str. 68 a rizika více násobné studie atd.).

Rozvážně zvolené výzkumné otázky jsou zdánlivě minimalistické, ale ve skutečnosti umožňují dostatečnou šíři zkoumání terénu a konceptu venkova. Za nejvýnosnější lze považovat okruh „Jakým způsobem pracují školy obnovy venkova s pojmy venkov, obnova venkova?“, což se v Závěru potvrdí. Nechybí srovnávací zahraniční příklady a v celé práci se tak výnosně zhodnotí bottom up a top down přístup v podobě teorie a praxe.

Rozbor a interpretace dat je velmi uspokojivý. Otevřené kódování stejně jako další postupy Kovářiková správně pochopila i aplikovala; přesně cítí jednotlivé kontexty a mění způsob výkladu (zmíněná již čtvrtá případová studie).

Tradiční, byť ne fatální, slabinou je závěr práce. Autorka pěkně člení dílčí závěry do úseků textu, neodvážila se však dopustit se zamyšlení nad povahou současného českého venkova (i když zde musím pro korektnost uvést, že jsme nad jistou tautologičností zmíněnou v úvodu posudku hodně v konzultacích přemýšleli). Možnost pro příště!

Otázka pro obhajobu: navrhuji rámcovou otázku umožňující širší debatu: kdybyste měla pro Strategii udržitelného rozvoje České republiky vyjmenovat pět hlavních oblastí

(charakteristik venkova), které je třeba strategicky podpořit, které byste zvolila? Jaké nástroje by stát měl použít?

Bude-li autorka nebo účastníci obhajoby chtít, mohl by být načrtnut i design možného dalšího podrobnějšího výzkumu.

Práce bez pochyb splňuje požadavky kladené na magisterské absolutorium a proto ji **doporučuji** přijmout **k obhajobě** jako **výbornou** s bodovým ohodnocením okolo **16–17 bodů podle zavedené stupnice oboru a katedry**.

Praha 12. října 2010

PhDr. Ivan Rynda